En sommarsaga - och en debut.

Adolf Hellander 1898

Så snart spelterminen var till ända, tänkte litet hvar på att med det första vända stadens stenmassor ryggen och komma ut till skog och sjö. Men det var icke så lätt att realisera denna åtrå för en stackars teaterelev utan något kapital. Men när man är ung och glad, frisk och förhoppningsfull, så kan man uträtta storverk. Efter mycken möda och besvär lyckades det mig att få ett framtidslån på hundra kronor, och nu kände jag mig rik. Till landet skulle jag och lefva naturlif!

Men att vara alldeles ensam skulle blifva väl »trist»! Därför hade jag föresatt mig att Ossian Jernqvist skulle följa mig, och efter en öfvertalning, som just icke hörde till de lättaste, gick han ändtligen in på mitt förslag.

Vi två ungdomar kommo öfverens om att hyra in oss uti en fiskarkoja, att köpa mat och hushålla för oss själfva, vi skulle fiska till bordets nödtorft och ekonomisera på alla sätt såsom den enda möjligheten att få hundra kronor att förslå för två personer under två månader.

Först gällde det att skaffa oss bostad. Vi vände oss till sandskepparna nere vid Nybrohamnen, och snart träffade vi på en glad skärgårdsjätte, som lydde namnet »Karl Johan», fastän han i helgdagslag äfven hette Österman. Med honom gjorde vi upp att få hans stora kammare, belägen ute på Slangudden på Djurö, för hela sommaren, samt dessutom att få en liten kvinnlig hjälp af hans ungmor i den kulinariska konsten, hvilken måhända var oss något främmande.

Så gällde det att fournera skafferiet, och det var snart gjordt. En säck rågbröd, en renstek, en rökt skinka, en sillkagge, en påse hvetemjöl, se där allt. Ägg, smör, mjölk, potatis, fisk, som vi själfva skulle draga upp, fanns naturligtvis därute. Och så var färden snart klar. Vi föraktade att resa på den gamla vingliga »Strömma kanal», utan seglade på sandskutan med den hederlige Karl Johan — det funno vi mera poesi uti.

A, hvad det var härligt att i eftermiddagssolen glida fram öfver de skummande böljorna, hän mellan kobbar och skär, ut mot hafsbandet med sin friska sälta! Snart voro vi framme vid den lilla viken, där Karl Johans rödmålade stuga låg, omkransad af hängbjörk och gran. Till stranden kom ungmor ned för att hälsa sin hemväntande »gubbe», troget åtföljd af hunden, griskultingen och katten!

Ossian och jag kände tydligt i luften att här hos dessa vänliga och enkla människor skulle vi komma att trifvas godt och det gjorde vi också med besked. Jag har många gånger sedan dess njutit sommarlif i vackra villor bland civiliserade stockholmsbor, men aldrig förgäter jag den idyll, som låg i sommarsagan år 1867.

Hvilket härligt lifl Tidigt uppe, ett bad, god aptit, sunda måltider af groft bröd, ägg, mjölk och skinka ibland en väldig ugnspannkaka, som »mor» tillagat, och för öfrigt ett friluftslif i skog, bland berg och sjö ej under om hjärtat då klappade friskt och hågen var spänstig. Hvad sommaren flög fort under dessa angenäma förhållanden! Något umgänge annat än med

hvarandra hade de unga fyrarna icke, såvida man icke ville gifva sig öfver till det närbelägna Stafsnäs, där gubben Broman, det älskvärda originalet, bodde den sommaren, och där man alltid blef väl emottagen och trakterad.

För öfrigt gick man, som snälla gossar, om söndagarna i den lilla måleriska kyrkan vid Djurö, dit kyrkbåtarna sträfvade från alla led fram mellan holmarna.

Stundom, när vi sutto uppe i skogen, under granarnas skugga, hände sig nog att en och annan vemodstanke lade sin mörka vinge öfver ynglingasinnet, Det var då minnet af den fagra

Selma smög sig in; ty fastän jag kände och visste att hennes hjärta glidit ifrån mig, så satt dock såret kvar öppet och blödande. Detta missmod varade dock ej länge, ty så snart Ossian märkte »hvar skon klämde», var han alltid färdig att med sin glada och friska filosofi bortjaga molnen på den kärlekskrankes panna.

Så svann sommaren bort, och vi voro redan inne i augusti månad, och snart nödgades man tänka på hemfärden. Det var med verklig saknad, man öfvergaf den fridfulla tillflyktsorten, de vänliga människorna, hvilka man lärt sig att hålla af, och de små husdjuren, hvilka i sin ordning vant sig att hylla sig till oss.

Men det hjälpte icke! Plikten kallade, arbetet och de glada förhoppningarna, — ännu ett år, och jag hoppades få mitt aktörskontrakt, om allt gick såsom det borde.

Därför in till staden och teatern, — in från den verkliga naturen till den målade och efterhärmade världen 1 Farväl, vackra sommarsaga!

Spelterminen började detta år den 16 augusti* då personalen möttes med återhämtade kraften hvilka sedermera icke sparades under vintern.

Egendomligt nog voro sjukdomsfall och

inställda spektakler den tiden mera sällsynta
än nu.

Säsongen började med, såsom vanligt,
gammal skåpmat, men ryktet förkunnade att
Dramatiska teatern inom kort skulle komma med
en pikant nyhet och däri framvisa ett
underbarn, en ung kvinnlig elev, hvars spel skulle
komma att slå publiken med häpnad. Det
talades allmänt inom konstkretsar om den
förestående debuten, och publikens intresse var drifvet
till sin höjdpunkt.

Slutligen, den 7 september, stod det på
affischen »för första gången: Min ros i skogen».
»Fröken Selma Lindqvist debuterar i Annas
roll». Det var allt — men det var nog — ty
huset var utsåldt flere dagar förut. I pjesen, en
liten täck idyll af Oscar Wijkander, utfördes de
öfriga rollerna af Nils Wilhelm Almlöf, Knut
Almlöf, Betty Almlöf samt Gustaf Fredrikson.

Salongen erbjöd anblicken af en verklig
elitpublik med Karl XV och »sessan» i spetsen.
Ridån flög upp, och allas blickar häftades vid
den inträdande unga debutanten. Var detta en
nyss blifven elev — en från det okända
kommande barnunge ? Hvilken grace, hvilken
ljuf-het, hvilken trollmakt, hvilken härlig musik uti
stämman och hvilken obunden naturlig glädje,
hvilket lärkliknande jubel låg det icke öfver hela
denna förtjusande uppenbarelse!

Publiken satt häpen, stum, förtrollad! Aldrig
hade man förr skådat en sådan naturlighet på
de bräder, som föreställa världen, aldrig hade
någon af dramats stolta hjältinnor förmått att så

gripa in i innersta hjärtroten, såsom denna unga
flicka, hvilken nyss lämnat barnaåldern.

Jublet efter slutet blef också gränslöst! Man
applåderade och grät, recensenterna störtade upp
på scenen för att komplimentera den unga

debutanten, konungen skickade ned sin kammarherre för att tacka och lyckönska henne, som stod där på scenen, blyg och förvirrad efter sista inropningen, sluten i famn af »Sveriges Talma», den gamle Almlöf, hvilken själf hade tårar i ögonen.

Där stod också en annan med tårskimrande blick, gömd bakom en kuliss. Han gladde sig åt triumfen, men han förutsåg också sin unga kärleks skeppsbrott.

Det jubel, som mötte den unga konstnärinnan denna afton, upprepades under några år och förhoppningarna växte, men så kommo mörka moln och skymde stjärnans glans — och slutligen slocknade hon.

Arma Selma!